

*Галина СТЕЛЬМАЩУК,
доктор мистецтвознавства,
(Львів)*

САМОІДЕНТИФІКАЦІЯ ЛУЦЬКИХ МИТЦІВ ПОЧАТКУ ХХІ СТОРІЧЧЯ “ГАЛЕРЕЇ – ІХ”

14 лютого у м. Луцьк відбулася виставка сучасного малярства дев'яти луцьких митців, організована Художнім музеєм і “Галереєю – ІХ”. Експозиція мала назву “Шаблі до раю”. Керівник мистецького проекту – мистецтвознавець Зоя Навроцька. На виставці презентували свої твори С.Андрейчин, П.Архипчук, К.Борисюк, О.Бурдаш, Г.Івашків, Н.Кумановська, М.Кумановський, А.Русанович, Б.Ясинський. Об'єднує цих митців те, що всі вони проживають у Луцьку, всі у різний час отримали художню освіту у Львові і займаються сучасним малярством. Однак за кожним іменем – полярність ідей, індивідуальна система виражальних засобів і задумів. Пристрасті в них межують із філософським медитативним спокоєм. У деяких творах – сарказм та іронія. Наскрізною ідеєю експозиції став діалог мистецьких почерків, індивідуального розуміння мистецтва ХХІ століття.

Характерні особливості мистецтва Святослава Андрейчина (1962 р.н., закінчив Львівський державний інститут прикладного і декоративного мистецтва (далі ЛДІПДМ)) означені конкретно: замок Любарта, архітектура, балкони, брами, але на всьому цьому відбиток несподіваного кута бачення. Перед глядачем – реально-нереальні архітектурні пам'ятки, вулиці, які немов мерехтять на полотнах митця.

І вже зовсім інша стилістика безпредметних полотен Петра Архипчука (1963 р.н.). Він один із дев'яти митців закінчив Київський художній інститут (1990). Його твори, на перший погляд, позначені відстороненістю від земного життя. Перед глядачем розгорнуто світ чистої пластики. Спрощені виражальні засоби, обмежена гама кольорів. Він насолоджується грою форм, площин. У його полотнах панує гармонія, тональні рефлексії, фактура, вишуканість контурів, ліній. Перед нами постає художник

постмодерністичної доби з яскраво індивідуальним мисленням, який опирається на глибокі традиції свого народу. На одному з полотен бачимо ступку, на іншому – ступку і свічку. У роботі “Динамічні голови” – національну символіку.

Костя Борисюка (1944 р.н., навчався у Львівському училищі декоративно-прикладного мистецтва ім. І.Труша) вабить стихія чистого безпредметного мистецтва. Його безсюжетні твори вибухають колористичною поверхнею, розмитими мазками, заворюючи асоціаціями, подекуди символікою.

Олена Бурдаш (1948 р.н., закінчила ЛУДПМ ім. І.Труша) виражає себе у полотнах, які для неї, передусім, засіб пізнання світу. Композиції на її творах наче сплітаються, змережуються нитками з проростаючих трав, квітів та облич, що наче виринають із космосу. Все у природі єдине, непорушне, гармонійне, сплетене нитками долі. Все надто крихке: “Вічність”, “Веретено долі”, “Символ віри”.

Полотна Галини Івашків (1955 р.н., ЛДІПДМ 1982) – це світ образів, зітканих на межі реального та ірреального. На її живописних роботах вгадуються пейзажі, натюрморти: “Вечір над озером”, “Околиця”, “Весняний букет”, “Весняний вітер”. Вони мають відбиток мрійливості, утаємниченості; вони гармонійні, естетичні, статичні, а деякі динамічні. Майже всім композиціям притаманні ритмічно повторювані елементи. Її малярство уподібнене музиці, поезії.

Надзвичайно цікава художниця Наталя Кумановська (1952 р.н., закінчила ЛУДПМ ім. І.Труша у Львові). Вона тонкий колорист, фаховий композитор зі схильністю до філософування. Її персонажі немов присутні одразу у різних просторових вимірах, що виявляє глибину знань народного мистецтва, його традицій.

Усі представлені на виставці митці надзвичайно різні. Причому, Микола Кумановський (1951 р.н., закінчив ЛУДПМ ім. І.Труша) витончений естет, інтелектуал. Як влучно зауважила мистецтвознавець З.Навроцька, його роботи – це спроба протиставити вже звиклій фальші, синтентально мрійливій банальності голос звичайної людини, по-своєму слабкої, недосконалої, та, водночас, доведеної. Поєднуючи у візуальній пластиці реальне і нереальне, свідомість і підсвідомість, своїми роботами художник закликає до діалогу, роздумів. На загал, його ліричне

мистецтво іноді вражає саркастично зухвалими нотами. На відміну від його колег, твори М.Кумановського не є безсюжетними, безпредметними. Він любить малювати і переосмислювати не лише природу, але й людину з усім її довкіллям.

Андрій Русанович – наймолодший з дев'яти митців (1966 р.н., закінчив ЛДІПДМ 1991 р.), сміливо експериментує. У раніших його творах переважала архітектура, якої, здебільшого, у реальному житті не існує. Вона, фантастична і загадкова, немов виринає з дитячих казок. Новіші твори – “Космічні жебраки”, “Метелик”, “Осіння ніч” – викликані інспіраціями фольклору і давнього мистецтва.

Мистецтво Богдана Ясинського (1951 р.н., закінчив ЛДІПДМ 1979 р.) сильне духовним і моральним наповненням. У його роботах “Кінець літа”, “Осінній натюрморт”, “На лінії життя і смерті” – несподіваний ракурс бачення, точність філософської думки. Кожен сантиметр його полотен уподібнений згусткам відчуттів та асоціацій. Глибокі знання національних традицій мистецтва, іконопису стали висхідною точкою його творчості, про що говорить і його робота “Материнство XX сторіччя”.

Відзначимо, що роботи сучасного малярства митців “Галереї – IX” мають глибоке національне підґрунття. У них не виникає проблеми самоідентифікації. Усі митці добре обізнані з мистецтвом і традиціями свого народу. Не дивно, що двома днями раніше, перед відкриттям виставки, у Волинському краєзнавчому музеї відбулася презентація науково-художніх реконструкцій (20 листівок Ф. А-4, видавництво “Ініціал”), авторами яких є етнограф Наталя Гатальська і одна з учасниць виставки “Щаблі до раю” художник Галина Івашків, які достовірно відтворили з використанням музейних експонатів давнє волинське вбрання.

Отже, дев'ять митців об'єднання “Галерея – IX” з Луцька – це представники постмодерного мистецтва в Україні на початку XXI століття. Виставка у невеликому обласному центрі Волині і своєю концепцією, і репрезентованими на ній полотнами не поступається подібним мистецьким акціям, що проводяться в інших містах України.